

POTENȚIAL DEOSEBIT

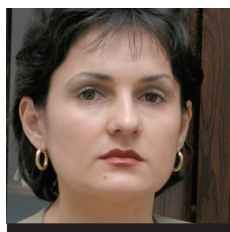
Industria plăților – teritoriul inovației

În 29 iunie a.c., va intra în funcțiune noua versiune a Casei de compensare automată a plăților de mică valoare, care va permite procesarea mesajelor de plată atât în forma actuală, cât și în format „Single Euro Payment Area” – SEPA. Începând cu sfârșitul acestui an, TransFonD va oferi servicii complete de compensare și decontare a mesajelor cu instrumente de plată de tip transfer credit, în formatul SEPA, în euro.

Surse ale Societății de Transfer de Fonduri și Decontări – TransFonD, operator al sistemului național de plăți, indică pentru primul trimestru din acest an o creștere pe ansamblu a volumului ordinelor de plată de mică și mare valoare, cu 3,22%, respectiv 8,92%, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. Reamintim că operațiunile cu ordine de plată dețin în continuare ponderea în total instrumente de plată în România. „Creșterea volumelor acestora, deși redusă, se explică printr-o ușoară îmbunătățire a stării economiei românești”, spune Mirela Palade, director adjunct al TransFonD. În ceea ce privește volumul instrumentelor de debit (cecuri, cambii și bilete la ordin), acesta s-a diminuat cu 8,86%, ca o consecință a migrării unei părți a instrumentelor de plată de debit interbancare, care nu se pot trunchia, în sistemul de compensare bilaterală pe suport de hârtie. Apoi, volumul debitelor directe interbancare a crescut cu 74,63% față de primul trimestru din 2011, continuând trendul ascendent înregistrat în anii precedenți. „Această evoluție semnifică sporirea încrederii clienților băncilor în acest tip de instrument de plată, care este ușor de utilizat, sigur și rapid”, adaugă aceeași sursă.

Evoluțiile din primele luni ale acestui an continuă de altfel trendul din 2011. Astfel, anul trecut a fost înregistrată o creștere de 12,5% a volumelor operațiunilor de plată de mare valoare (peste 50.000 lei) și de aproximativ 7% a valorii acestora, comparativ cu 2010. Plățile de mică valoare (mai mici de 50.000 lei) au cunoscut, din punct de vedere numeric, o evoluție diferențiată. În vreme ce debitarea directă a fost marcată anul trecut de o creștere de peste 70%, cecurile, cambiiile și biletele la ordin au cunoscut scăderi. În 2011, volumul și valoarea instrucțiunilor de transfer de credit au crescut, iar în ceea ce privește debitele directe, volumul aproape s-a

doblat. Aceasta a reflectat o revigorare a tranzacțiilor de plată în plan economic. Volumul instrucțiunilor de transfer debit s-a redus în 2011, dar a crescut valoarea totală a acestora, ceea ce semnifică faptul că au fost procesate cecuri, cambii, bilete la ordin cu o valoare individuală mai mare decât cea din 2010. Pentru plățile de mare valoare și urgente, ritmul de creștere din 2011 s-a accentuat ușor față de cel din 2010.

„Componenta sistemului SENT (Casa de compensare automată a plăților de mică valoare) aferentă procesării plăților în euro va permite comunității bancare românești să ofere clienților servicii de plată mai ușor de realizat atât în România, cât și în legătură cu alte bănci din spațiul economic european.”

Mirela Palade, Director Adjunct, TransFonD

Datele statistice ilustrează așadar creșterea sensibilă în 2011 și prima parte din 2012 a volumului și valorii plăților cu debite directe. Pe timp de criză au apărut schimbări inclusiv la nivelul sistemului electronic de plăți interbancare din România. În 2009, s-au înregistrat scăderi ale numărului de operațiuni de plăți interbancare atât în Sistemul plăților de mare valoare și urgente pe bază brută – ReGIS, cât și prin Casa de compensare automată a plăților de mică valoare – SENT. În 2010 evoluția a fost ceva mai bună decât în 2009, dar sub nivelul celei din 2008. În 2011, managementul de lichiditate s-a dovedit a fi mai sofisticat, iar creditul intraday, cu scop de fluidizare a plăților venite de la clienți sau bănci, a fost folosit mult mai frecvent, acest lucru fiind caracteristic și anului 2012. A doua parte a acestui an va aduce o noutate importantă în domeniul plăților de mică valoare din cadrul sistemului electronic de plăți: intrarea în funcțiune, începând cu 29 iunie, a unei noi versiuni a aplicației ce stă la baza

Casei de compensare automată a plăților de mică valoare – SENT. „Elementul de noutate al acestui sistem va fi promovarea mesajelor de plată atât în formatul actual, cât și în format «Single Euro Payment Area» – SEPA pentru ordine de plată și debite directe. Un participant va putea alege să utilizeze ordinul de plată în format SENT sau pe cel în format SEPA, dar numai una dintre schemele de plată, nu ambele

simultan. Pentru băncile non-SEPA (instituțiile de credit din România participante la sistemul SENT care nu au adoptat standardul de mesaj «SEPA credit Transfers», continuând să utilizeze în sistemul SENT actualul mesaj de ordin de plată), aplicația TransFonD va asigura conversia mesajelor de transfer de credit și de returnare a unui ordin de plată din format SENT în SEPA. Pentru instrucțiunile de debit direct, băncile au decis implementarea standardelor SEPA începând cu 31 martie 2013”, informează Mirela Palade. Noua variantă a Casei de compensare automată a plăților de mică valoare are menirea de a respecta cerințele specifice plăților în euro. Noua aplicație mai presupune și alte elemente de noutate. Astfel, perioada de transmitere a fișierelor de plată se va extinde pe toată perioada zilei de operare, nemaifiind limitată la intervalul de dinaintea sesiunilor de compensare. Mai mult, tranzacțiile neprocesate în cadrul primelor sesiuni din lipsă de fonduri rămân într-o stare de așa-zisă „tranziție”, putând fi procesate în

Număr operațiuni de plată de mică valoare

	2007		2008		2009		2010	2011	2012 (la 31.03.)
	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	SENT	SENT	SENT
OP	0	55.426.674	0	50.772.859	0	48.476.363	50.319.255	51.343.229	12.484.655
DD	0	7.721	0	28.915	0	90.608	132.838	230.89	76.652
CEC	4.106.180	0	3.303.211	362.51	46.37	2.390.760	2.057.506	1.862.775	352.91
CAM	271	0	129	2	0	7.945	10.511	9.832	1.891
BO	4.821.969	0	5.110.065	530.358	192.83	4.473.936	4.163.065	3.967.417	794.287
Total	8.928.420	55.434.395	8.413.405	51.694.644	239.2	55.439.612	56.683.175	57.414.143	13.710.395

OP: ordin de plată; DD: debitare directă; CAM: cambie; BO: bilet la ordin
Sursa: TransFonD

Valoare operațiuni de plată de mică valoare (mil. lei)

	2007		2008		2009		2010	2011	2012 (la 31.03.)
	hârtie	SENT	hârtie	SENT	hârtie	SENT	SENT	SENT	SENT
OP	0,00	167.098,04	0,00	197.378,51	0,00	175.032,42	175.690,20	188.310,63	44.012,62
DD	0,00	222,94	0,00	1.086,47	0,00	1.209,90	1.418,65	2.096,80	714,22
CEC	30.355,17	0,00	31.091,84	3.505,51	542,29	22.200,14	20.812,47	20.876,04	3.973,07
CAM	45,05	0,00	2,76	0,002825	0,00	4,79	8,45	11,09	2,77
BO	29.657,76	0,00	39.363,65	4.146,61	1.596,13	34.601,93	33.398,74	36.741,13	8.086,94
Total	60.057,98	167.320,98	70.458,25	206.117,10	2.138,42	233.049,18	231.328,50	248.035,69	56.789,62

Sursa: TransFonD

următoarele sesiuni, până la finalul zilei de operare. Totodată, pentru băncile SEPA, va apărea un modul nou de transmitere și recepționare a fișierelor în format SEPA, cu o structură de directoare care va permite urmărirea mai ușoară a mesajelor de plată trimise sau primite. „Din punct de vedere al costurilor, nivelul comisioanelor pentru procesarea instrucțiunilor de plată va rămâne neschimbat. Pentru conversia mesajelor de plată din format SENT în format SEPA, TransFonD nu va percepe niciun comision, cel puțin până la 1 ianuarie 2014”, precizează Mirela Palade.

O problemă de interes pentru bănci și clienți este și aceea legată de componenta sistemului de plăți electronice interbancare, care va procesa mesaje de transfer de credit în euro, în format SEPA. Aflăm că strategia privind dezvoltarea serviciilor de plăți în România prevede ca, înainte de adoptarea monedei unice, TransFonD să ofere servicii complete de compensare, decontare, reconciliere și rutare (n.r. transmiterea mesajelor de plată de la participantul inițiator la sistemul SENT în vederea compensării și decontării, precum și de la sistemul SENT la participantul destinat în vederea prelucrării interne) a mesajelor cu instrumente de plată de tip transfer credit, în formatul SEPA, în euro, începând cu sfârșitul acestui an. Intrarea propriuzisă în producție va avea loc însă și în funcție de disponibilitatea și planurile băncilor din România. Implementarea procesării plăților de tip transfer credit în euro, care va cuprinde atât transferuri pe teritoriul României, cât și trafic transfrontalier, cu decontarea în sistemul

TARGET 2 și interconectarea cu o altă casă de compensare din zona euro, se va realiza în ultimul trimestru din 2012. Aceste servicii vor fi asigurate prin sistemul SENT – Casa automată de compensare, care va fi transformat într-un sistem compatibil cu cerințele SEPA și care va procesa simultan plăți în lei, inclusiv în standarde echivalente SEPA, precum și plăți în euro. Decontarea plăților procesate în moneda euro în format SEPA se va face în platforma TARGET 2, care reprezintă sistemul RTGS

Evoluția volumelor operațiunilor de plată de mare valoare în România (număr tranzacții)

2007	2008	2009	2010	2011	2012 (la 31.03.)
ReGIS	ReGIS	ReGIS	ReGIS	ReGIS	ReGIS
2.121.928	2.830.478	2.546.249	2.642.254	2.974.875	707.52

Sursa - TransFonD

Evoluția valorii operațiunilor de plată de mare valoare în România (mil. lei)

2007	2008	2009	2010	2011	2012 (la 31.03.)
ReGIS	ReGIS	ReGIS	ReGIS	ReGIS	ReGIS
3.530.014	5.126.410	5.119.605	5.928.232	6.360.107	1.865.567

Sursa - TransFonD

(Sistemul de decontare brută în timp real din România) pentru plăți în euro, furnizat de Eurosistem. Legăturile în infrastructura instituțională au fost în mare parte realizate. Astfel, TransFonD este membră a European Automated Clearing House Association – EACHA, organizație al cărei scop este asigurarea cadrului necesar interoperabilității tehnice între casele de compensare europene. În baza cadrului oferit de EACHA, TransFonD a încheiat cu compania germano-olandeză Equens – cea mai mare casă

de compensare din Europa – un acord de interoperabilitate. Ca urmare, cele două instituții vor putea schimba reciproc fișiere „SEPA Credit Transfer” în numele propriilor comunități bancare, într-o manieră sigură și rapidă. Tranzacțiile dintre cele două sisteme de compensare vor fi schimbate prin intermediul rețelei SWIFT, iar decontarea acestora se va realiza în sistemul TARGET 2. România se adaptează așadar tendințelor europene din domeniul plăților, prin adăugarea de servicii complementare celor de bază, în scopul continuării și extinderii parteneriatelor existente cu instituțiile financiare. Pentru creșterea numărului de plăți din zona cash în cea a plăților fără numerar, urmează a fi implementat și probat debitul direct interbancar în format SEPA, TransFonD împreună cu băncile asigurând serviciile complementare necesare simplificării și eficientizării acestuia pentru bănci și clienții finali.

În industria plăților din Europa se depun eforturi pentru adaptarea la schimbările de comportament ale clienților finali, cu referire la necesitatea asigurării atributului de tip „real time” sau „near real time” în ceea ce privește plățile efectuate prin utilizarea internetului și a rețelelor sociale. Pentru un astfel de deziderat, clienții din țările cu sisteme, instrumente și modalități de plată mai dezvoltate sunt dispuși să-și asume și plata unor tarife puțin mai mari pentru performanța de plată în timp real, iar sistemele respective dispun de servicii de infrastructură de plăți specializate. Un astfel de serviciu – plățile instant – ar putea completa pe viitor și în România oferta pentru consumatorii finali. Realizarea unui sistem complet automatizat, electronic, care să permită atât poprirea banilor din conturile bancare, cât și ridicarea acesteia, este o inițiativă aflată în faza de discuții cu instituții ale statului român. Prin implementarea acestui sistem, TransFonD ar urma să vină în sprijinul băncilor și al clienților acestora, precum și al autorităților, reducând semnificativ volumul de muncă necesar și timpul de procesare. S-ar putea astfel realiza poprirea disponibilităților debitorului la nivelul debitului, cu evitarea blocărilor de conturi în exces. Pe scurt, inovația în domeniul plăților electronice este rațiunea de a fi a acestora.

Coralia Popescu